

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoCsp/21/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119391487
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:6119391487.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členov JUDr. Ivety Anderlovej a Mgr. Marka Anovčina v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného Remedium Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, proti žalovaným: X/XXXXX A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. B., D. XX/XXXX, 2/ E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. B., F. G. XX, o zaplatenie 16.689,62 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 4Csp/45/2020-133 zo dňa 11. novembra 2020 takto

rozhodol:

I. Návrh žalobcu na prerušenie konania **z a m i e t a** .

II. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zamietol žalobu voči žalovanej. Výrokom II. žalovanej nepriznal náhradu trov konania voči žalobcovi. V odôvodnení uviedol, že žalobca (pôvodne Poštová banka a.s.) sa návrhom na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní doručeným súdu dňa 7.10.2019 domáhal voči obom žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatenia istiny úveru vo výške 20635,43 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 19453,20 eur od 23.12.2016 do zaplatenia. Platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 33Up/1318/2019 (E.: D.:A.:XXXX:XXXXXXXXXX.X) zo dňa 28.11.2019, bolo žalovanému a žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 16689,62 eur spolu s úrokom z omeškania 5,00 % ročne zo sumy 16689,62 eur od 23.12.2016 do zaplatenia, s tým že žalovaní sú povinní žalobcovi plniť spoločne a nerozdielne. Voči platobnému rozkazu podala žalovaná 2/ odpor v ktorom uviedla, že celý úver prevzal žalovaný 1/ na svoj účet, zmluvu o splátkovom úvere podpísala pod jeho nátlakom. O samostatné spoločnenstvo ide aj vtedy, ak požaduje veriteľ zaplatenie dlhu po solidárne zaviazaných dlžníkoch, ako je tomu v danej veci, keď solidarita dlžníkov vyplýva z § 511 Občianskeho zákonníka a Zmluvy o spotrebiteľskom úvere-lepšia splátka č. 1550620162 uzavretej medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanými dňa 09.10.2015. Preto v prípade, ak žalovaný nepodal proti prevzatému platobnému rozkazu zo dňa 28.11.2019 včas odpor s odôvodnením, nadobudol tento voči nemu účinky právoplatného rozsudku a súd po postúpení súdom v upomínacom konaní konal o návrhu doručenému dňa 7.10.2019 voči žalovanej (pôvodne žalovanej 2/, ktorá odpor proti platobnému rozkazu podala). Súd rozhodnutím č.k. 4Csp/45/2020-105 zo dňa 14.10.2020 pripustil, aby na miesto doterajšieho žalobcu vstúpila spoločnosť EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že Poštová Banka a.s. (ďalej aj ako „právny predchodca žalobcu“) uzatvorila dňa 9.10.2015 so H. A. ako dlžníkom (žalovaným 1/) a žalovanou 2/ (ako spoludlžník) Zmluvu o spotrebiteľskom úvere - lepšia splátka č. 1550620162, predmetom, ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 20.000,- eur bankou dlžníkovi, ktorý bol dňa 9.10.2015 poskytnutý v sume 4.100,- € na účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX, v sume 7.000,- eur na účet č. 3550320053 a v sume 8.900,- eur na účet 93050620/650, pričom sa

zaviazali (bod 4.1), že poskytnutím prostriedkov vzniká dlžníkovi a spoludlžníkovi záväzok tieto peňažné prostriedky tvoriace pohľadávku banky (zmluvných úrokov, poplatkov, úrokov z omeškania) t.j. celé plnenie vrátiť. Dlžník je povinný záväzok splatiť v súlade s podmienkami uvedenými v zmluve a v Obchodných podmienkach pre spotrebiteľské úvery (OP, konk. Obchodné podmienky F. Banky a.s. pre spotrebiteľské úvery účinné od 13.06.2015), v opačnom prípade je banka oprávnená požadovať predčasné splatenie celého úveru vrátane príslušenstva (bod 4.1 zmluvy, i v bode 3.5 Obchodných podmienok F. Banky a.s. pre spotrebiteľské úvery účinné od 13.06.2015). Listinou zo dňa 22.12.2016 adresovanou žalovanej i žalovanému, ktorá bola žalovanému odoslaná dňa 23.12.2016 a ktorá sa žalovanému dostala prostredníctvom poštového podniku (Slovenská pošta, a.s.) do dispozície dňa 29.12.2016 a ktorú žalovaná prevzala dňa 29.12.2016, Poštová banka, a.s. oznámila žalovanému a žalovanej, že dňa 22.12.2016 vyhlásila úver zo Zmluvy o úvere č. 1550620162 zo dňa 9.10.2015 predčasne splatný a banka touto výzvou vyzvala žalovaného i žalovanú na úhradu celej sumy záväzku vo výške 20635,43 eur do 10 kalendárnych dní od doručenia výzvy. Právne vec súd posúdil podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia predmetnej zmluvy o úvere; § 3 ods. 1, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 54a, § 100 ods. 1, § 101, § 511 ods. 1, § 524 ods. 1, § 563, § 565 Občianskeho zákonníka; § 2 písm. a), b), d), g), h) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere dňa 25.9.2012 (ďalej zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch). Súd na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení jeho výsledkov dospel k záveru, že podaná žaloba voči žalovanej je nedôvodná, v dôsledku premĺčania práva žalobcu na vrátenie nesplateného istiny úveru. Zmluva uzatvorená medzi žalobcom resp. právnym predchodcom žalobcu a žalovanými zo dňa 9.10.2015 má spotrebiteľský charakter vzhľadom k tomu, že v právnom vzťahu založenom uvedenou zmluvou vystupovali žalovaní ako spotrebiteľ, v postavení dlžníka a spoludlžníka. Dlžník čerpaním úveru uspokojoval svoje osobné potreby a žalobca resp. jeho právny predchodca, vystupoval ako podnikateľ poskytujúci uvedenú službu. Spotrebiteľský charakter zmluvy je nepochybný aj tým, že zmluva bola pripravená vopred na formulári vrátane znenia obchodných podmienok bez možnosti zasiahnuť do jej znenia žalovanými ako spotrebiteľmi. Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Preto súd na posúdenie daného záväzkového vzťahu aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, i ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Na uvedenom závere nič nemení, že následne bola pohľadávka z tejto zmluvy postúpená bankou na iný subjekt. Aj keď žalovaná v rozhodných skutočnostiach uviedla, že zmluvu zo dňa 9.10.2015 uzatvorila pod nátlakom, svoje tvrdenia žiadnym spôsobom nepreukázala. Ani skutočnosť, vyplývajúca z lekárskeho správy zo dňa 13.9.2014, že bola v tento deň napadnutá priateľom nepreukazuje že dňa 9.10.2015 zmluvu podpísala pod nátlakom. To že žalovaná mala v úmysle zmluvu o úvere uzatvoriť a tento i splácať (vrátiť) a túto aj dobrovoľne podpísala preukazuje aj vyjadrenie žalovanej, kedy uviedla, že keď disponovala finančnými prostriedkami úver i splácala. Rovnako riadne nepreukázala ani tvrdené prevzatie dlhu zo zmluvy výlučne H. A. (žalovaným). Aj keď žalovaná navrhla v spore vykonať dokazovanie výsluchom svedkov, súd toto navrhnuté dokazovanie nevykonala a to z dôvodu, že ani jeden z navrhnutých svedkov nebol prítomný pri podpisovaní zmluvy o úvere zo dňa 09.10.2015. V spore bolo preukázané, že medzi účastníkmi zmluvy zo dňa 9.10.2015 bolo dohodnuté plnenie (vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov) v splátkach a v prípade neuhradenia dohodnutej splátky riadne a včas bol právny predchodca žalobcu oprávnený požadovať predčasné splatenie celej istiny vrátane príslušenstva, čo žalobca resp. jeho predchodca ako veriteľ aj využil, čím došlo k predčasnej splatnosti čo zodpovedá § 565 Občianskeho zákonníka. Súd vychádzal z listín predložených žalobcom-Upozornenie - výzva na splatenie dlžnej časti úveru zo dňa 28.11.2016 adresovaná žalovanej a žalovanému s podaciami hárkami (č.l. 13-15), Výzva Poštovej banky a.s. zo dňa 22.12.2016 na úhradu dlžnej sumy adresovanej žalovanému a žalovanej (č.l. 17-18) spolu s dokladmi o doručovaní. Z týchto listín je zrejmé, že právny predchodca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru dňa 22.12.2016 ku dňu 22.12.2016. Z uvedeného vyplýva, že právny predchodca žalobcu (Poštová banka a.s.) vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru k uvedenému dňu za súčasného dodržania § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka a urobil tak pre splátku nezaplatenú v mesiaci september splatnú dňa 20.09.2016 (po uplynutí 3 mesiacov od omeškania za súčasného upozornenia spotrebiteľa na možnosť zosplatenia, uvedené vyplýva z výzvy zo dňa 28.11.2016). Vzhľadom na ust. § 103 Občianskeho zákonníka o začiatku plynutia premĺčacej lehoty v prípade, ak veriteľ využije oprávnenie podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka, ktorou je splatnosť splátky splatnej 20.09.2016, žalobca si mohol svoj nárok uplatniť do 20.09.2019. Keďže je zrejmé, že žalobca podal žalobu až dňa 07.10.2019, je nárok

na zosplatnený úver premlčaný. Súd aplikujúc ust. § 54a Občianskeho zákonníka žalobcom uplatnený nárok voči žalovanej a nárok na úroky z omeškania ako akcesorický nárok na príslušenstvo k hlavnému záväzku, ktorý podlieha rovnakému premlčaniu ako hlavný záväzok, z vyššie uvedených dôvodov pre premlčanie zamietol. O nároku na náhradu trov rozhodol súd podľa § 255 ods. 1,2 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Súd žalobu voči žalovanej v celom rozsahu zamietol, žalovanej by patril nárok na náhradu trov konania, žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila a preto jej súd nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žalobca namietal právne posúdenie veci súdom, v zmysle ktorého v prípade, ak dôjde k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa ust. § 565 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), tak ako v súdenom prípade podaním zo dňa 22.12.2016, potom v zmysle ust. § 103 OZ začína plynúť premlčacia doba pre všetky splátky úveru splatné do budúca od splátky úveru, ktorá predchádza vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru po dobu 3 mesiacov (v posudzovanom prípade splátka splatná dňa 20.09.2016). Žalobca mal za to, že každá zo splátok predstavuje samostatné plnenie a preto pre každú z nich plynie trojročná premlčacia doba podľa § 103 OZ samostatne. OZ ďalej v ust. § 565 umožňuje, aby sa veriteľ s dlžníkom dohodli, že ak sa nesplní niektorá splátka, môže veriteľ uplatniť právo na zosplatnenie celého dlhu (tzv. strata výhody splátok). Veriteľ v takom prípade môže žiadať o zaplatenie celého dlhu, avšak toto svoje právo môže uplatniť len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, v opačnom prípade toto právo zaniká. Ak toto právo veriteľ uplatní, trojročná premlčacia doba, pokiaľ ide o celý zostávajúci dlh, začína plynúť odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu splatnosti celého dlhu. Ak však veriteľ toto právo nevyužije a ďalšia splátka sa stane splatnou, potom toto právo zaniká a vzniká mu až v prípade, ak dlžník nezaplatí ani túto, ďalšiu splátku dlhu. Keďže však právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšie nasledujúcej splátky, potom mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť v posudzovanom prípade podľa žalobcu vyhlásená pre nesplnenie inej splátky, než splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala, t. j. v danom prípade splátky splatnej dňa 20.12.2016. Splátky úveru splatné od 20.10.2016 do 20.12.2016 boli v prejednávacom prípade bez ohľadu na súdny výklad druhej vety ust. § 103 OZ podľa názoru žalobcu uplatnené v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby, nakoľko v prípade týchto splátok ide o splátky splatné pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru – t. j. také splátky úveru, pre ktoré plynie v zmysle prvej vety ust. § 103 OZ pre každú z nich samostatná trojročná premlčacia doba – odo dňa splatnosti tej - ktorej splátky, pričom žaloba bola podaná na súde dňa 07.10.2019 (a teda v rozsahu splátok splatných po 20.10.2016 nemožno tieto považovať za premlčané ani len v časti, nakoľko splátka splatná dňa 20.10.2016 by sa premlčala až 20.10.2019). V prípade, ak právny predchodca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru podaním zo dňa 22.12.2016, tak toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 565 OZ pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.12.2016 (t. j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru bezprostredne predchádzala a pre ktorej nezaplatenie mohol v súlade s ust. § 565 OZ vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru), a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ust. § 53 ods. 9 OZ po omeškaní spotrebiteľa (žalovaného) s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. V zmysle uvedeného teda pôvodný veriteľ využil svoje právo a vyhlásil mimoriadnu splatnosť podaním zo dňa 22.12.2016, a to pre nesplnenie splátky splatnej dňa 20.12.2016, ktorá predstavuje „nesplnenú“ splátku v zmysle ust. § 103 OZ, a od ktorej splatnosti plynie premlčacia doba pre všetky splátky splatné do budúca. Žalobca ďalej namietal, že súd na vec nesprávne aplikoval ust. § 54a OZ. Žalobca dal v tejto súvislosti do pozornosti aj skutočnosť, že Okresný súd Martin dospel k záveru, že uvedená úprava následkov premlčania práva a prihladania naň, v zmysle aktuálneho znenia § 54a OZ, nie je v súlade s Ústavou SR, a to s jej ust. čl. 47 ods. 3, čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 1 ods. 1, a preto Okresný súd Martin podal dňa 30.07.2020 na Ústavný súd SR návrh na začatie konania o súlade § 54a OZ s Ústavou SR. Konanie sa vedie pod evidenčným číslom spisu 1730/2020. Na základe uvedeného žalobca navrhoval, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu a prizná žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu, resp. aby odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. aby odvolací súd konanie prerušil až do doby, dokým sa rozhodne o podanom návrhu Okresného súdu Martin o súlade § 54a OZ s Ústavou SR. Žalobca zároveň vyčíslil trovy odvolacieho konania.

3. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že súhlasí s názorom súdu ohľadne začatia plynutia premlčacej doby, keďže právny predchodca žalobcu zaslal dňa 28.11.2016 výzvu na splatenie dlžnej časti úveru a následne 22.12.2016 aj vyhlásenie o predčasnej splatnosti úveru, a to na základe toho, že ku dňu 20.09.2016 boli spolu so žalovaným 1/ v omeškaní so splátkami úveru viac ako 3 mesiace. Keďže právny predchodca žalobcu využil právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka, stratil možnosť pokračovania v mesačných splátkach. Žalovaná 2/ bola toho názoru, že ak veriteľ žiada predčasné splatenie celého úveru a splní všetky zákonné podmienky na to, aby ho mohol vyhlásiť, má jednoznačný záujem úverový vzťah týmto spôsobom ukončiť. Žalobca si podľa žalovanej vykladá ustanovenie tak, aby sa mu hodilo do odvolania. Žalobkyňa bola ďalej toho názoru, že žalobca mal ako dôkaz poukazovania na rozhodovaciu prax súdov poukázať na judikatúru Najvyššieho súdu SR, či Českej republiky, a nie na súdy nižšej inštancie. Ďalej žalovaná 2/ poukázala na svoje postavenie v spore ako spotrebiteľa, a teda slabšej strany. Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

4. Žalobca v písomnej replike k vyjadreniu žalovanej 2/ uviedol, že trvá na podanom odvolaní a žiada, aby súd rozhodol v zmysle podaného odvolania.

5. Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, rozsudkom č.k. 6CoCsp/14/2021-182, zo dňa 30. júna 2021 výrokom I. návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol, výrokom II. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a výrokom III. žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

6. Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 30. marca 2023, č.k. 2Cdo/298/2021 – 225 tak, že rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. júna 2021, č.k. 6CoCsp/14/2021 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že žalobca považoval za dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenú otázku výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ a či je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorá v súlade s § 565 Občianskeho zákonníka veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva alebo iná splátka. Najvyšší súd v čase rozhodovania poukázal na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť, na rozhodnutia, v ktorých právna otázka bola riešená: rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/268/2020 zo dňa 29. novembra 2022, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/224/2021 zo dňa 30. novembra 2022, ako i na rozhodnutia týkajúce sa posúdenia premlčania: 7Cdo/268/2020, 5Cdo/224/2021, 4Cdo/201/2022, 7Cdo/347/2021, 9Cdo/368/2021. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp.zn. 7Cdo/268/2020 zo dňa 29. novembra 2022 skonštatoval, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 3 začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15- dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát /§ 101 Občianskeho zákonníka/. Rovnaký právny názor vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/224/2021 zo dňa 30. novembra 2022, pričom dodal, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu /a tiež súdu prvej inštancie/, že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého nesplateného dlhu plynie od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. V danom prípade dovolací súd rozhoduje o dovolaní v obdobnej veci, aká už bola riešená pred dovolacím súdom, konania sp.zn. 7Cdo/268/2020, 5Cdo/224/2021, 4Cdo/201/2022, 7Cdo/347/2021, 9Cdo/368/2021, v ktorých dovolací súd dospel k zhodnému riešeniu podstaty dovolateľom nastolenej právnej otázky týkajúcej sa plynutia premlčacej doby, vedúcemu k záveru, že pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 OZ začne plynúť premlčacia doba prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15- dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd prvýkrát /§ 101 Občianskeho zákonníka/.

7. Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, viazaný právnym názorom vysloveným dovolacím súdom v tejto veci, zistiť, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), opätovne preskúmal napadnutý rozsudok na podklade odvolania žalobcu podľa § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to z nasledovných dôvodov:

8. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že zmluva uzatvorená medzi žalobcom, resp. právnym predchodcom žalobcu a žalovanými zo dňa 9.10.2015 má spotrebiteľský charakter a správne pre posúdenie daného záväzkového vzťahu aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách ako i ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Vo svojom rozhodnutí, odôvodnení bod 27. uzavrel, že právny predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru dňa 22.12.2016 ku dňu 22.12.2016. Právny predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru k uvedenému dňu za súčasného dodržania § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka a urobil tak pre splátku nezaplatenú v mesiaci september splatnú dňa 20.09.2016 /po uplynutí 3 mesiacov od omeškania za súčasného upozornenia spotrebiteľa na možnosť zosplatenia/. Vzhľadom na ust. § 103 Občianskeho zákonníka o začiatku plynutia premičacej lehoty v prípade, ak veriteľ využije oprávnenie podľa ust. § 564 Občianskeho zákonníka, ktorou je splatnosť splátky splatnej 20.09.2016, žalobca si mohol svoj nárok uplatniť do 20.09.2019. Žalobca podal žalobu až dňa 07.10.2019, preto je nárok na zosplatený úver premičaný.

9. Žalobca vo svojom odvolaní uplatnil odvolacie dôvody spočívajúce v tom, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP). Predovšetkým namietal, že dlh sa stal v celosti zročným pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.09.2016, ktorá bezprostredne predchádzala vyhláseniu mimoriadnej splatnosti, a preto jeho právo nie je premičané. Právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšie nasledujúcej splátky, potom mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť v posudzovanom prípade vyhlásená pre nesplnenie inej splátky, než splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala, t.j. v danom prípade splátky splatnej dňa 20.12.2016. Právo veriteľa na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti dlhu pre nezaplatenie skorších splátok zaniklo vždy v dôsledku toho, že nastala splatnosť ďalšej splátky. Výklad súdu prvej inštancie predstavuje nezákonné skrátenie premičacej doby a ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého súd prihliadal na premičanie bez námietky dlžníka, je v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Podstata odvolacieho dôvodu vyplývajúceho z ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) spočíva v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania dôsledkom čoho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

12. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Ako bolo už konštatované dovolacím súdom v tejto veci, pokiaľ ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, pri premlčaní práva dodávateľa na zaplatenie celej pohľadávky pri strate výhody splátok (§ 565 Občianskeho zákonníka) sa začiatok plynutia premlčacej doby spravuje všeobecným ustanovením § 101 Občianskeho zákonníka a veriteľ sa môže po prvý raz domáhať svojho práva na súde prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Pokiaľ teda súd prvej inštancie za použitia ustanovenia § 103 v spojení s § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka ustálil, že premlčacia doba nároku žalobcu začala plynúť odo dňa zročnosti tej splátky, pre ktorú k zosplateniu došlo, a to splátky zročnej 20.09.2016, posúdil začiatok plynutia premlčacej doby a tým aj jej uplynutie nesprávne.

14. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

15. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

16. Z obsahu spisu plynie, že právny predchodca žalobcu úver predčasne zosplatnil dňa 22.12.2019. V súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka tak mohol spraviť pre splátku, s ktorou bol žalovaný v omeškaní 3 mesiace. Ide o splátku splatnú dňa 20.09.2016 (splatnosť jednotlivých splátok bola dojednaná k 20. dňu v mesiaci). Od nasledujúceho dňa, t.j. od 21.09.2016 bol žalovaný s touto splátkou v omeškaní, a pre túto splátku mohol právny predchodca žalobca vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru až po 3 mesiacoch, t.j. od 21.12.2016, avšak zároveň do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. do splátky splatnej dňa 21.01.2017. Zároveň právny predchodca žalobcu upozornil žalovaného na zosplatenie úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní výzvou zo dňa 28.11.2016 (č.l. 18). Právny predchodca žalobcu úver predčasne zosplatnil v intenciách zákona, keďže tak učinil dňa 22.12.2016.

17. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie v tom, že k zosplateniu dlhu došlo na základe splátky splatnej dňa 20.9.2016. V súlade s názorom dovolacieho súdu premlčacia doba nezačala plynúť v deň nasledujúci po splatnosti tejto splátky, keď pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí 3-mesačnej doby od omeškania so splnením tejto splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh /vyhlásená predčasná splatnosť 22.12.2016 pre splátku splatnú dňa 20.09.2016/, za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15- dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa mohol žalobca ako veriteľ s úspechom obrátiť na súd prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo je v danom prípade 21.12.2016. Premlčacia doba tak plynula od 21.12.2016 a uplynula 21.12.2019. Žaloba bola podaná na súd 7.10.2019 a bola tak podaná počas plynutia zákonnej trojročnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka).

18. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia premlčania uplatneného nároku súdom prvej inštancie sa potom súd prvej inštancie dôsledne a úplne nezaoberal oprávnenou výškou uplatneného nároku, čím znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Z uvedeného dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovné posúdenie nároku žalobcu. Súd najmä doplní dokazovanie za účelom zistenia, v akom rozsahu bola doposiaľ (do dňa nového rozhodnutia súdu) pohľadávka žalobcu (jej jednotlivé zložky) uhradená, a to aj spoludlžníkom H. A., voči ktorému je už skôr vydaný platobný rozkaz v tejto veci právoplatný a vykonateľný (keďže ide o jeho a žalovanej solidárny záväzok), ako boli platby dlžníkov započítané, následne súd vyhodnotí správnosť započítania platieb a znovu vyhodnotí rozsah oprávneného nároku žalobcu. Následne súd vo veci opätovne rozhodne.

20. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania a o trovách dovolacieho konania (§ 396 ods. 3, § 453 ods. 3 CSP).

21. Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 391 ods. 2 CSP).

22. Žalobca ďalej namietal aplikáciu ustanovenia § 54a Občianskeho zákonníka z dôvodu, že toto považuje za rozporné s ústavou, porušujúce princípy právneho štátu, zákaz diskriminácie, rozporné s právom na nestranný súd, s právom na súdnu ochranu, pričom uvedené ustanovenie jednostranne zvýhodňuje spotrebiteľa ako dlžníka tým, že inak nestranný súd je povinný z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie práva, pričom takáto ochrana jednej zo strán sporu je v rozpore s princípom nestrannosti súdu a aj s princípom právneho štátu. Poukázal na to, že Okresný súd Martin podal dňa 30.07.2020 na ústavný súd návrh na začatie konania o súlade predmetného ustanovenia § 54a Občianskeho zákonníka s ústavou. Žalobca žiadal v tejto súvislosti prerušiť konanie podľa § 164 CSP až do rozhodnutia ústavného súdu o súlade právnych predpisov. Odvolací súd k uvedenému uvádza, že ústavný súd v predmetnej veci o návrhu Okresného súdu Martin medzičasom už rozhodol uznesením sp. zn. PL. ÚS 5/2021-8 zo dňa 12. mája 2021, ktorým návrh Okresného súdu Martin odmietol. Z uvedeného dôvodu nebola námietka žalobcu dôvodná a nebol dôvodný ani návrh žalobcu na prerušenie konania, a preto odvolací súd takýto návrh žalobcu zamietol (výrok I.), keď nedospel k záveru, že by boli splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov, kedy by bol namieste postup podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).